

POSKYTOVÁNÍ OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PRACOVNÍCH PROSTŘEDKŮ, MYCÍCH, ČISTÍCÍCH A DEZINFEKČNÍCH PROSTŘEDKŮ A OCHRANNÝCH NÁPOJŮ

Článek 1

Úvodní ustanovení

- (1) Tento dokument stanovuje postup při poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen „OOPP“), mycích, čistících a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů.
- (2) Tento dokument je závazný pro všechna pracoviště Masarykovy univerzity (dále jen „MU“). Jedná se o vzor dokumentu, který si na jednotlivých pracovištích osoby odpovědné za BOZP upraví dle skutečných místních pracovních podmínek.

Článek 2

Definice a pojmy

- (1) Osobní ochranné pracovní prostředky – OOPP:
 - a) Jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené přímo použitelným právním předpisem Evropské unie.
- (2) Pracovní oděv nebo obuv plní funkci OOPP v prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci
- (3) Dezinfekční prostředky jsou:
 - a) Chemické látky nebo jejich směsi, které zneškodňují patogenní mikroorganismy a jsou určené k předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění;
 - b) ochranné masti s dezinfekčním účinkem.
- (4) Ochranné nápoje jsou:
 - a) Takové nápoje, které je zaměstnavatel povinen zajistit svým zaměstnancům v případě, že jsou vystaveni nevyhovujícím mikroklimatickým podmínkám (zátěží teplem nebo zátěží chladem)

Článek 2

Poskytování OOPP

- (1) Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, poskytuje zaměstnancům OOPP
- (2) Poskytnuté OOPP udržuje zaměstnavatel v použitelném stavu, a to zejména tím, že všem osobám, kterým OOPP poskytuje, nařizuje používat a udržovat tyto OOPP v souladu s návodem výrobce. V opodstatněných případech zaměstnavatel zajišťuje čištění a údržbu OOPP a kontroly stavu OOPP. Zaměstnavatel, zejména prostřednictvím vedoucích zaměstnanců a OZO BOZP, provádí pravidelné kontroly používání poskytnutých OOPP.
- (3) OOPP se na MU poskytují na základě hodnocení rizik pro výběr a poskytnutí OOPP a za podmínek stanovených tímto dokumentem pro jednotlivá pracovní zařízení zaměstnanců a vykonávané pracovní činnosti nebo i nad rámec tohoto opatření, pokud tak z vyhodnocení rizik práce např. ze strany vedoucího zaměstnance vyplývá.

Článek 3

Hodnocení rizik pro výběr a poskytnutí OOPP

- (1) Hodnocení rizik pro výběr a poskytnutí OOPP provádí OZO BOZP, ve spolupráci s příslušnými vedoucími zaměstnanci. Hodnocení rizik se provádí průběžně, s ohledem na vykonávané pracovní činnosti.
- (2) Hodnocení rizik pro výběr a poskytnutí OOPP se provádí v souladu s přílohou č. 1, NV 390/2021 Sb., v platném znění.
- (3) Při značení a vytipování jednotlivých rizik, je vycházeno zejména:
 - a. z doporučení přílohy č. 3, NV 390/2021 Sb., v platném znění;
 - b. místních znalostí pracovního prostředí a pracovních podmínek;
 - c. z hodnocení pracovních rizik, provedeném ve smyslu § 102 Zákoníku práce;
 - d. ze zařazení prací do kategorií, provedeného dle Zákona 258/ 2000 Sb., v platném znění;
 - e. z požadavků právních předpisů BOZP;
 - f. z požadavků technických norem;
 - g. z místních provozních bezpečnostních předpisů, pravidel pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami nebo směsmi, zpracovaných pro pracoviště nebo pracovní činnosti;
 - h. z názorů a požadavků vedoucích zaměstnanců a zaměstnanců;
 - i. z průvodní a provozní dokumentace k použitým strojům, technickým zařízením, přístrojům a náradí, jakož i k používanému dalšímu technickému vybavení pracovišť;
 - j. z bezpečnostních listů k používaným nebezpečným chemickým látkám;
 - k. popř. i z dalších, relevantních informačních zdrojů.
- (4) Výstupem hodnocení rizik pro výběr a poskytnutí OOPP, je soubor následujících dokumentů:
 - a. vzorová tabulka hodnocení rizik pro výběr a poskytnutí OOPP;
 - b. druh, výběr a stanovení podmínek pro použití OOPP;
 - c. evidenční list pro výdej a poskytnutí OOPP + pokyny a zásady pro použití OOPP.

Článek 4

Požadavky na OOPP

- (1) Osobní ochranné pracovní prostředky musí:
 - a. být po dobu používání účinné proti vyskytujícím se rizikům a jejich používání nesmí představovat další riziko;
 - b. odpovídat podmínkám na pracovišti;
 - c. být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců;
 - d. respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců.
- (2) Tam, kde přítomnost více než jednoho rizika vyžaduje, aby zaměstnanci používali současně více OOPP, musí být tyto OOPP vzájemně slučitelné.
- (3) Vedoucí zaměstnanci zajistí, aby v případech, kdy více zaměstnanců používá shodný kus OOPP, měli tito zaměstnanci k dispozici vhodné dezinfekční prostředky. Zaměstnavatel s ohledem na ohrožení přenosnými chorobami zakazuje, aby více zaměstnanců používalo shodný kus některého z následujících druhů OOPP (zátkové chrániče sluchu; filtrační respirátor; pracovní rukavice; pracovní oděvy).
- (4) Průvodní a provozní dokumentaci vedou příslušní vedoucí zaměstnanci nebo zaměstnavatelem pověřená osoba.
- (5) Vedoucí zaměstnanec pracoviště oznámí osobě zodpovědné za BOZP každou změnu, která se týká hodnocení rizik pro výběr OOPP (např. změna technologie, nákup nového stroje či zařízení, nebezpečných chemických látek či směsí apod.).

Článek 5

Výdej OOPP zaměstnancům

- (1) OOPP zaměstnancům vydávají příslušní vedoucí zaměstnanci nebo zaměstnavatelem pověřená osoba pro výdej OOPP. Záznam o výdeji musí být proveden do evidenčního listu. Vydávající zaměstnanec musí provést seznámení zaměstnance s informacemi pro použití OOPP.
- (2) Některé OOPP se nevydávají zaměstnanci přímo do ruky. OOPP je trvale uloženo k dispozici na pracovišti. Pokud se nejedná o jednorázový OOPP, je zaměstnanec rovněž poučen o nutnosti vrátit poskytnutý OOPP na stanovené místo na pracovišti, a to v řádném a dále použitelném stavu. V případě poškození nebo porušení tohoto OOPP je zaměstnanec povinen o těchto skutečnostech informovat příslušného vedoucího zaměstnance.

Článek 6

Seznámení zaměstnanců s informacemi a pokyny ke konkrétním OOPP

- (1) Každý zaměstnanec musí být při poskytnutí OOPP, a to jak do vlastních rukou nebo i v případě OOPP trvale přítomných na pracovišti, poučen osobou, která mu tyto OOPP poskytuje, alespoň o:
 - a. Důvodu přidělení OOPP, resp. Proti kterým rizikům OOPP chrání, kdy a kde je tento OOPP nutno použít;
 - b. způsobu použití a zacházení s OOPP, včetně případného čištění a údržby OOPP, a to dle návodu výrobce poskytovaného OOPP.
- (2) Zaměstnanec v evidenčním listu OOPP svým podpisem stvrdí poučení uvedené v odst. 1 a převzetí OOPP nebo seznámení s umístěním OOPP na pracovišti.
- (3) Seznámení provádí vždy osoba znalá funkce a obsluhy daného OOPP a tuto obsluhu i prakticky zvládající.

Článek 7

Evidence výdeje OOPP

- (1) Pro evidenci výdeje poskytovaných OOPP slouží evidenční list pro výdej a poskytnutí OOPP.
- (2) Evidenční listy vede příslušný vedoucí zaměstnanec, nebo pověřený zaměstnanec poskytující OOPP ostatním zaměstnancům.
- (3) Evidenční listy pro jednotlivé zaměstnance, jsou zavedeny při nástupu zaměstnance do zaměstnání nebo při převedení zaměstnance k jiné práci / profesi, před zahájením práce zaměstnance, pro něž jsou stanoveny OOPP, a bez zbytečného odkladu po nabytí účinnosti této směrnice.
- (4) Součástí evidenčního listu jsou pokyny a zásady pro použití jednotlivých OOPP.
- (5) Vedoucí zaměstnanec může v evidenčním listu označit ty OOPP, které jsou zaměstnancům trvale k dispozici na pracovišti, křížkem v příslušné kolonce (TNP).

Článek 8

Zásady používání OOPP

- (1) Zaměstnanec je povinen použít přidělený OOPP vždy, pokud je ohrožen nebo může být ohrožen riziky, proti jejichž působení mu je daný OOPP poskytnut a proti nimž tento OOPP chrání, a to nezávisle na době expozice těmto rizikům. Při výdeji OOPP a dále v rámci školení o právních a ostatních předpisech BOZP, jsou zaměstnanci seznámeni s činnostmi, které vyžadují použití OOPP.
- (2) Zaměstnanci používají OOPP v souladu s návodem výrobce, dle pokynů příslušných vedoucích zaměstnanců a v souladu s požadavky tohoto opatření.
- (3) Zaměstnancům se zakazuje používat přidělené OOPP pro osobní účely nebo pro jiné účely, než ke kterým jim byly OOPP poskytnuty, nebo ke kterým jsou konstruovány.

- (4) Pokud má zaměstnanec podezření, že by použití OOPP mohlo způsobit ohrožení jeho zdraví nebo zdraví jiných osob, přeruší práci, a o této skutečnosti uvědomí příslušného vedoucího zaměstnance, který je povinen tyto skutečnosti prošetřit a určit další postup.
- (5) Při prvotním převzetí OOPP se vydává do osobního užívání proti písemnému potvrzení (příloha č. 3 – evidenční list OOPP), které vystavuje a eviduje vedoucí zaměstnanec pracoviště nebo jím pověřená osoba.
- (6) Pokud nemá zaměstnanec při práci nebo i souvisejících činnostech v rámci pobytu na pracovištích zaměstnavatele nebo v rámci plnění pracovních úkolů, a to z jakéhokoliv důvodu k dispozici OOPP proti působícím rizikům, která ho mohou zjevně ohrozit na životě či zdraví, je takový zaměstnanec povinen neprodleně přerušit práci, činnost nebo tuto práci / činnost nesmí ani započít a o těchto skutečnostech je povinen neprodleně uvědomit příslušného vedoucího zaměstnance. Vedoucí zaměstnanec bez zbytečného odkladu zjedná nápravu.

Článek 9

Bezpečnostní přestávky při použití OOPP

- (1) Zaměstnanci, kteří mají pro svoji práci stanoveny OOPP, které jim ztěžují pohyb, dýchání, vidění a jiné fyziologické funkce, mají za níže uvedených podmínek nárok na bezpečnostní přestávky:
 - a. zaměstnanec je nucen OOPP uvedené v odst. 1 používat během směny nepřetržitě, déle než 2 hodiny – bezpečnostní přestávka se poskytuje po dvou hodinách od započetí práce s OOPP v délce 15 min;
 - b. v případě, že doba práce s OOPP uvedenými v odst. 1 pokračuje i po první bezpečnostní přestávce, uvedené v písm. a), poskytují se následné bezpečnostní přestávky v délce 10 min a tyto se zařazují po každých dvou hodinách od ukončení předchozí bezpečnostní přestávky. Poslední bezpečnostní přestávka v trvání 10 min se zařazuje nejpozději 1 hodinu před ukončením směny.
- (2) Bezpečnostní přestávka se započítává do pracovní doby. Případně-li bezpečnostní přestávka na dobu přestávky v práci na jídlo a oddech, počítá se tato přestávka do pracovní doby.
- (3) Během bezpečnostní přestávky může zaměstnanec vykonávat pouze takové pracovní činnosti, pro něž není stanoveno použití OOPP, které jsou důvodem poskytnutí bezpečnostní přestávky.

Článek 10

Doba životnosti / použitelnosti OOPP

- (1) Maximální doba použitelnosti poskytovaných OOPP je stanovena výrobcem v průvodní dokumentaci a tato nesmí být překročena.
- (2) Zaměstnavatel může stanovit orientační dobu použitelnosti poskytovaných OOPP, která musí být vždy kratší nebo rovna maximální době použitelnosti, viz. odst. (1).
- (3) Zaměstnanci vzniká nárok na poskytnutí nového OOPP:
 - a. jestliže byla překročena maximální doba použitelnosti tohoto OOPP;
 - b. jestliže zaměstnavatel stanovil orientační dobu použitelnosti, po uplynutí této doby;
 - c. jestliže OOPP ztratil ochrannou funkci;
 - d. v jiných případech, o kterých tak rozhodne příslušný vedoucí zaměstnanec.
- (4) Zaměstnanci jsou povinni, u jim poskytnutých OOPP, sledovat dobu životnosti těchto OOPP a včas požádat příslušného vedoucího zaměstnance o přidělení nového OOPP.

Článek 11 Údržba OOPP

- (1) OOPP jsou udržovány v souladu s požadavky výrobce (dle návodu od výrobce) nebo, pokud tyto nejsou k dispozici, dle pokynů příslušného vedoucího zaměstnance.

Článek 12 Skladování OOPP

- (1) OOPP se skladují dle pokynů výrobce OOPP, v souladu s návodem od výrobce.
- (2) Pokud pokyny výrobce ke skladování OOPP nejsou k dispozici, vhodný způsob ke skladování určí příslušný vedoucí zaměstnanec.

Článek 13 Vrácení a likvidace OOPP

- (1) Zaměstnanci OOPP vracejí příslušnému vedoucímu zaměstnanci, který zajistí jejich likvidaci vhodným způsobem a zejména v souladu s právními předpisy na ochranu životního prostředí.
- (2) Zaniknou-li podmínky pro vybavení zaměstnance OOPP např. při ukončení pracovního poměru, změně výkonu /rizika/ práce, zajištěním bezpečnosti práce jiným způsobem (kdy již není povinnost poskytnutí OOPP), je zaměstnanec povinen použité OOPP vrátit příslušnému vedoucímu zaměstnanci ve stavu, který odpovídá jejich přiměřenému opotřebení.
- (3) V případě, že zaměstnanec předloží poškozený nebo zničený OOPP před uplynutím doby použitelnosti, posoudí vedoucí, jak k poškození došlo. Prokáže-li, že poškození bylo úmyslné nebo vzniklo nesprávným používáním OOPP, předepíše podřízenému tento OOPP plně nebo částečně k náhradě.
- (4) Vyřazené (vrácené) ale ještě funkční OOPP mohou být opětovně poskytnuty jinému zaměstnanci za předpokladu, že byla učiněna opatření, která zamezí ohrožení přenosnými chorobami.

Článek 14 Poskytování mycích, čistících a dezinfekčních prostředků

- (1) Mycí, čistící a dezinfekční prostředky (dále jen „MČDP“) se poskytují zaměstnancům na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu.
- (2) Každá práce (profese) na Masarykově univerzitě je klasifikována z hlediska znečištění do jedné ze čtyř skupin, dle přílohy č. 4 NV 390/2021 Sb., viz tabulka 1.
- (3) Množství MČDP, na které zaměstnanci vzniká nárok (včetně ochranných mastí), je závislé na kategorii vykonávané práce a řídí se tabulkou 2.

Tabulka 1: Druhy prací z hlediska znečištění

Druhy prací	Příklady profesí a profesních činností
Práce velmi nečistá	asfaltéři, lakýrníci, vulkanizéři, deratizéři, galvanizéři, hlubinná těžba, obsluha kotelen na pevná paliva, obsluha a údržba zemních strojů, obsluha a údržba strojních zařízení, hutníci
Práce nečistá	seřizovači, vazači, řidiči nákladních vozidel, traktorů a zemědělských strojů, zedníci, montéři, stavební dělníci, obsluha stavebních strojů, lesní a zemědělské dělníci, kováři, provozní chemici, dělníci v potravinářské výrobě, řezníci, uzenáři, svářeči, chovatelé zvířat, obsluha kovoobráběcích strojů, práce ve zdravotnictví způsobující podráždění pokožky
Práce méně čistá	mistři, pracovníci technické kontroly, jeřábníci, skladoví dělníci, řidiči osobních vozidel, servisní technici, obuvníci, tesaři, obrábění dřeva, montáž elektrotechnických výrobků, zásobování, úklid

Práce čistá	Administrativa, obsluha plynových kotlen, dozor, měření, obchod, služby, školství, věda, výzkum
-------------	---

Tabulka 2: Minimální množství poskytovaných MČDP

Skupina	Klasifikace pracovní činnosti	Mycí prostředek (g/měsíc)	Čistící pasta (g/měsíc)
A	práce velmi nečistá	200	900
B	práce nečistá	100	600
C	práce méně čistá	100	300
D	práce čistá	100	-

- (4) V případě, že je mycí nebo čistící prostředek trvale dostupný v sanitárních zařízeních pracoviště, tabulka 2 se pro tento mycí nebo čistící prostředek nepoužije.

Článek 15

Ochranné nápoje

- (1) Ochranné nápoje se poskytují:
 - a. při práci vykonávané za podmínek, kdy tepelná zátěž z pracovního prostředí spolu s fyzickou zátěží vede ke ztrátě tekutin zaměstnance potem a dýcháním více než 1,25 litrů za osmihodinovou směnu,
 - b. na venkovních pracovištích a při obsluze venkovních strojů včetně dopravních prostředků, jejichž kabiny nejsou vybaveny účinným klimatizačním zařízením,
 - c. na pracovištích s teplotou 4 °C a nižší.
- (2) Při zátěži teplem (dle bodu a, b) se poskytuje ochranný nápoj v takovém množství, které odpovídá alespoň 70 % ztrát tekutin a minerálních látek prostřednictvím potu a dýcháním za osmihodinovou směnu. Minimální poskytované množství nápoje na jednoho zaměstnance je 1,5 litru tekutiny za směnu.
- (3) Při zátěži chladem (dle bodu c) se poskytuje ochranný nápoj teplý, a to v minimálním množství nápoje na jednoho zaměstnance 0,5 litru tekutiny za osmihodinovou pracovní směnu.
- (4) Jako teplý čaj lze poskytovat jen čaj připravený ke spotřebě. Je nepřijatelné, aby zaměstnancům byly místo připraveného čaje poskytnuty suroviny k přípravě teplého nápoje.
- (5) Minerální vody musí být poskytovány v hygienickém balení (PET láhve, skleněné láhve, výměnné zásobníky apod.). Poskytování formou otevřených nádob (kanystry) je nepřijatelné. Nápoje lze vydávat pouze zaměstnancům a případně studentům Masarykovy univerzity za výše uvedených podmínek, a to k přímé spotřebě těchto nápojů na daném pracovišti.
- (6) V případě, kdy dle vyhodnocení výše uvedených informací se ochranné nápoje na pracovištích neposkytují, je nutné minimálně poskytnout, pro účely pitného režimu a poskytnutí první pomoci, pitnou vodu.
- (7) Vlastnosti ochranného nápoje:
 - a. Ochranný nápoj musí být zdravotně nezávadný a nesmí obsahovat více než 6,5 hmotnostních procent cukru,
 - b. Teplota ochranných nápojů v létě by měla být okolo 16 °C, (min 10 °C),
 - c. Vhodným ochranným nápojem horkým je ovocný, šípkový nebo černý čaj (vhodný zvláště při pracích v suchém prostředí s vysokým tepelným zatížením nebo při zatížením chladem)

- Přílohy:**
- č. 1 Vzor tabulky pro výběr OOPP na základě vyhodnocení rizik
 - č. 2 Vzor stanovení podmínek pro použití OOPP a MČDP
 - č. 3 Vzor evidenční list OOPP

ČÁSTÍ TĚLA A ORGÁNY, KTERÉ MAJÍ BÝT CHRÁNĚN Y			RIZIKA																										
			FYZIKÁLNÍ											CHEMICKÁ (vč. nanomateriálů)					BIOLOGICKÉ ČINITELE obsažené v					JINÁ RIZIKA					
			mechanická							hluk	tepelná		elektřina		radiační		aerosoly		kapaliny			plyny, páry	Aero- solec h	kapalinách		materiálech, osobách, zvířatech	Utonutí	nedostatek kyslíku	nedostatek viditelnosti
			náraz	uklouznutí	pád z výšky	vibrace	statické stlačení těla	oděnění, perforace, řezné a jiné rány, kousnutí nebo bodnutí	zachycení, uskřípnutí		teplo, oheň	chlاد	úraz el. proudem	statická elektřina	ionizující	neionizující	pevné	kapaln é	ponoření	postříkání, rozprašení, vytrysknutí	Pevných a kapalných		Přímý a nepřímý kontakt	postříkání, rozprašení, vytrysknutí	přímý a nepřímý kontakt				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
hlava	lebka	A																											
	celá hlava	B																											
uši/sluch	C																												
oči/zrak	D																												
obličej	E																												
dýchací orgány	F																												
ruce	G																												
paže(části)	H																												
nohy (chodidla)	I																												
nohy (části)	J																												
pokožka	K																												
trup/břicho	L																												
část těla	M																												
celé tělo	N																												

